

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištevno, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Naše meščanstvo in puška na krês.

Za nobeno idejo se niso ljudje tako resno bojevali kakor za versko. Zgodovina veroizpovedanj nam kaže povsodi, koder verska ideja stopa na vrhunec razvijanja in moči, da more cel narod do tacega navdušenja dospeti, ki vse drugo pozabi, v katerega srci ima le ta misel in nobena druga prostora. Angel, nadzemeljsko čutje biva v tem navdušenju, le škoda, bi rahla duša rekla, da hudič nij daleč proč. Angel in zloděj bivata skupaj složno v jedni duši; največja žrtvovalnost in tortura in gromada; ljubav do ideala in sovraštvo do vsega, kar drugače misli. To je naravno in opravičeno in tudi koristno.

Navdušenje v človeškem srci je dosta lepega spravilo na dan, ali zlodej-sovraštvo, dosleden izpremljevalec tega navdušenja ne dela škode, je tudi koristen. Nekdaj, pred par stoletji objemal in stiskal in davil je še fevdalni svet kakor opica svoje mlade narode na prsa; sape je ubozemu človeku zmanjkovalo v Evropi. Tu pride kakor hud vihar turško Mohamedanstvo mej to oklenjeno Evropo; s krasnim navdušenjem in z vsemi furijami verske ideje podilo je narodivše se to veroizpovedanje svoje izpoznovaljce mej svet na krvavej zemlji stavilo je oltarje in v morji krvi rudečila se je njena zastava. Ali življenje hodi v zaton, da novo raste iz krvavih tal.

Mohamedanska ta vihra predramila je Evropo in opica-fevdalizem pustila je strastno objemanje, da se brani pred sovražnikom. In tu vidimo živahno življenje, živahno odbijanje, tu vidimo strastem strasti se zoperstavljanje in to je bilo dobro, akoravno je to negativna stran verskega mohamedanskega navdušenja prouzročila. Vsa Evropa, osobito pa vzhodnja Evropa je bila sedaj v orožji in vojna je bila tedaj

„die stärkende Eisenkur der Menschheit.“ V tej dobi vidimo, da ljudje izpoznavajo, da je fevdalna država trohla, da jih ne more obraniti sovražnikov; v tej dobi se državljani sami postavijo na obrambo javne sigurnosti ter misliti začnejo, da je on se svojimi sodržavljani država in ne kakor je jeden absolutističen potentat rekel: država sem jaz sam. Tu se zbira ljudstvo v društva, tu se po mestih trdo zveže meščanstvo, tu se vojaški organizuje, tu se rodijo meščanske garde, ki so bile pozneje v službi revolucionarne dobe tolike važnosti za napredek človečanstva. Oboroženo mestjanstvo, ki je zoper Mohamedance se vojevalo, stavilo je tudi barikade proti fevdalizmu.

Ali mohamedansko versko navdušenje začelo je kakor vse na svetu; utonilo je solnce te verske ideje; druge ideje so izhajale in krđala svoja vodile v boj; druga doba, druga podvzeta in misli prišle so na krmilo sveta in mestjanke garde „bürgerchori“, ki še sedaj tu pa tam v solnci novejši dobe životarijo, šli so spat za idejo, ki jih je poklicala na dan. Čestivredne bi zval meščanske garde, ki se tu in tam po Nemškem in Slovanskem nahajajo, če bi ne bile koncem našega stoletja smešne. Da so, to hočem dokazati.

Ne da se tajiti, da kljubu Kruppovih topov zmirom več mirno delo, vojski sovražno delo, mirno državljanstvo na površje človeškega gibanja prihaja. Ljudje so po toliko iznajdbah, kakor jih je človeštvo v novejši dobi doživelo, več potreb dobili, katerih prejšnji čas nij poznal, in katera se morajo izpolniti, ker so se s časovno izgojo vcepile v krv in meso, ker njihova izpolnitev terja srečno življenje ljudij. Več potreb, pa več dela. Kakor v velikej fabriki se zdaj delo človeštva vrši; vse mora delati, vse suče urno roke, da nasiti toliko sto želja. Malo preostaje časa za razveseljevanje,

prav resnoben je naš čas. Čas je uonar in s hitrostjo brzovlaka moraš se voziti in se stroji delati; vse s sopuhom, nič več s polžem. Velikanske napore dela naš čas, velikanske čine stavi zdajšnje človeštvo. In tu vidimo ravno v tem našem času telegrafa in železnic, velikanskih svetovnih razstav in družih čudežev človeškega duha kako zastopnik srednjega stana meščan in tržan prvo besedo govorita; tu ravno vidimo, da nema srednji stan niti tega gibanja v rokah, tu vidimo, kako je mestjan zamenjal gardno suknjo prejšnjega časa, ter si oblekel suknjo nove garde, garde dela, mravljijsko pridnega, neumornega dela.

Drugi časi, drugo delo, drugo razveseljevanje, drugo sploh razmerje v vseh odnosajih človeškega življenja. Tudi sedaj, in veliko več kakor kedaj poprej, se ljudje družijo, asocijirajo, čas je ravno velikih združevanj, ali z vsem združevanjem hoče se kaj koristnega doseči. Nahajamo asocijiranje v delu, nahajamo ga tam, kjer je treba sočloveku pomagati, najdemo velikanske ustanove za vsako vrst boleznij človeške družbe, najdemo bolnice, najdemo odgojevalnice zapuščenih sirot, nahajamo izgojevalnice neplodnih udov-lumpov človeške družbe, ter vidimo gasilna, telovadna društva in pevska društva in drugo združevanja na polji veselja itd. V takem času je kak „bürgerchor“ strašanski nesmisel; v takej dobi je puška na krês, ki jo še ti gardisti nosijo na sprehod, persiflaža na časovni duh in neumnost prve vrste; s to puško je mestjan zdajšnje dobe prav smeha vreden človek.

To so razvaline minolosti in če je na pr. kaka razvalina kakevega fevdalnega grada pogledu lepa videti, ker se nam je v mladih letih vcepilo občudovanje pogumnih stanovalcev v njih brez pravega označenja teh roparjev v

Listek.

Veliki moskovski požar.

(Po Petruševskem spisal J. Steklasa.)

(Konec.)

Bivali so v Moskvi požari gosti in veliki, ali tacega nij bilo še nobenkrat. Na tisoče ljudij je izgubilo svoje dobro do poslednjega novčiča, ter ostali pod vedrim nebom, brez strehe in brez koščeka kruha. Več nego 1700 ljudij je zgorelo, sam mitropolit se je komaj rešil; na početku požara je molil on v Uspenskem soboru, in toliko da nij zadahnil od dima in strašnega žara ter se s trudom priplazil do skrovišča na Moskvi reki. Tukaj so ga hoteli spustiti po vrvi k reki: ali vrv se je vtrgala, vladika je pal ter se silno pobil tako, da so ga v nesvesti odpeljali.

Car s carico, bratom in mnogimi bojarji utekel je iz požara na Vorobjeve gore. Drugi

dan je prišel obiskat bolnega mitropolita. Tukaj je čul od ljudij vest, da je izgorela Moskva vsled velike čarovnije. A v čarovnijo so v tem času verovali skoraj vsi. Car je zapovedal, da se čin iztraži. Bojarji so odšli v Kremlj, na trg, k Uspenskem soboru, zbrali prosti narod ter začeli izpraševati: kdo je zažgal Moskvu? Narod je odgovoril, da so prouzročili požar v Moskvi knezi Glinski; da je kneginja Ana Glinska izrezavala iz teles otrok in svojih ljudij človeška srca, ter je polagala v vodo; da je potem s to vodo, vozeč se po Moskvi škropila; vsled tega se je požar porodil. Neizvestno je, kako se je to začelo, ali narod je poveroval, zato ker je od družine Glinskih trpel veliko nasilstvo in se na Glinske jezil. Mej bojarji, ki so izpraševali narod, stal je tudi jeden knezov Glinskih; začuvši od svojih ta glas, zbal se je, ter utekel v Uspenski sobor. Bojarji tudi nijso ljubili Glinskih, ker so oni imeli pri carju veliko moč,

zato so oni našunfali narodne kneze. Narod je skočil z rjoventem v sobor, ubil Glinskega, izvlekel njegovo truplo na trg, vlačil ga po ulicah, ter ga vrgel na trg, kjer so kaznovali razbojnike. S trga je nahirpila množica na stanovanja Glinskih, razvlekla vse njihovo blago potolkla družino in ubila tudi mnogo tujcev, katere je držala za celjad kneževsko. Prošlo je posle tega dva dnij. Kolovodjev ubojstva niti so iskali niti polovili. Le to je dalo narodu smelosti; druhal je pohitela na Vorobjeve gore, k carskemu dvoru, in s strašnim krikom začela zahtevati, da car izda Glinske. Car je zapovedal uloviti in ob glavo djati najsmeleje krikune; ostali so se prestrašili in razbegli.

Veliki moskovski požar nij prošel brez posledic za Ivana Vasiljeviča. Ko je on gledal z Vorobjevih gor na Moskvu in videl, kako je ogenj požiral cerkve božje, palače carske in vso dedščino svojih prednikov, zgrabil ga je strah na dnu duše njegove in trepet

najboljši obliki, tak nij lepa ta razvalina „bürgerchor“ nekdanjih socijalnih razmer v našem času s celo drugačnimi razmerami. Tudi v državno-pravnem oziru se je marsikaj predrugačilo. Absolutizem se je moral omekniti in ljudovlada zaseda njegovo mesto. S spoznanjem pravega suverena prišlo je tudi vprašanje vseobče brambre države na dnevni red in sedaj moramo vsi, kar nas je sposobnih za belo suknjo, vanjo. Na mesto prejšnje plačane slabotne vojske absolutizma stopila je vojska narodna, sestavljena po pravilu: vsem jednaka krvna bremena. Armade, ki milijone brojijo, stopajo na menzuro, če je treba, in če te nič ne opravijo v kakej državi, ne bode nič opravil niti „landsturm“ niti vse meščanske garde države, ker vsi ti stari možaki s puškami na krêse se zapode z mokro cunjjo na vse vetrove. (Na srečo menda nobeden teh gardistov ne misli, da bode sovražnike on odpodil.) Če zdajšnja državna vojska ne more države obraniti, potem nikdar ne pride do tega, da bi se vse, kar še nij uvojaščenega, poklicalo na krvavi ples, ker ob takih prilikah je najboljšje sklepati mir s sovražnikom ter rajše plačati, nego žrtvovati srečo več generacij. To je jasno in zaradi tega so meščanske garde tudi prav nepotrebne oziroma koristi, ki bi je družina od njih v časih nevarnih imela. Utegnilo bi se mi odgovarjati, da so vsaj v ulovljenje roparjev in take baže ljudij te garde koristne. Ne. Imamo dobro disciplinirano žandarmerijo, in če ta nič ne opravi, so s prvim vlakom regularni vojaci pripeljani. In roparskih trum, kakor so nekdaj se po deželah klatili in gospodski kljubovali, je zmanjkalo kakor divjih zverij, kultura tudi mej temi čisti kakor mej onimi. Nij vredno, da se to argumentiranje navaja, pa ker se od opravičevalcev gard večkrat to naglašuje, je bilo omeniti.

Res sistema ljudskih milic ali gard ima bodočnost, ali ta se uže razvija v zdajšnji brambnej sistemi. Leta službovanja vojaškega so se uže skrečila in se še bodo in kakor je uže zdaj vojska dosta izgubila značaja zasebne kaste, ter dobila narodno krilo, dobila obče človeški značaj, tako bode tudi v bodoče zmirom več se izgubila oblika kaste, ter bode meščan naših in bodočih časov zdaj v tugi, krilu dela in mira, zdaj oborožen v vrstah narodne vojske stal, ali zmirom z istim značajem. Pa tu nimate ve garde, razvaline prejšnjih dnij prostora. V tej bodočej vojni

bodo vendar le mladenči in ne starci ali bolj zastavni možje stali, kakor v vaših gardah; tu bodo se vadili mladenči uže v prvi mladosti za vojsko in možje se bodo le kot voditelji uvrstevali, drugi pa se lotili dela za kruh in v tej dobi se bode, to bo gotovo če uže milica ne, delo, ki ljubi mir in sovraži vojsko, nad vse povzdigovalo, in če tudi ne bodo vojske morebiti nikdar iz površja zemlje izginile, ker so te morebiti naravni zakon v življenji narodov in kakor viharji v drugej naravi potrebne, vendar bode človeštvo malo, malo časa in denarja žrtvovalo za to, da pripravlja za vojsko; humaniteta, omika, ki povsodi divjo zver vojne pokončuje, bode tedaj svoje oltarje stavila, in če bodo prišle krize mej narode, ki se dajo le z mečem razvozlati, potem bode državljan šel v boj, kakor se je v telovadnicah in perijedičnih kratkih vojaških vajah bojevanja navadil in kocka bode tudi tedaj zmirom le pala kakor sedaj na isto stran, kjer ima glavni poveljnik več dovtipa. — Časi ti, dela varčnosti v vseh odnosajih življenja vas bodo zdajšnje meščanske garde videli uže mrtve; nobena vas ne bo prebila do tija, ali ve ste se pa tudi uže preživele. Otročje igranje je to vaše vežbanje ali ekserciranje in če mimo železnice ali kake fabrike hodite, krohotajo se vam duhovi 19. stoletja, vam, ki boljšega ne veste početi, nego na tak dolgočasen način čas tratiti.

Verjemite mi, iz lastne skušnje vam povem, da ga nij za resno mislečega človeka bolj dolgočasnega opravila, nego par ur eksercirati. Če kdo najde v njem kaj duha, kar precej grem v „dunkelarrest“ blaženega spomina, Ah in vi potrosite čas, potrosite čas, potrosite denarje za tako opravilo! Pri vas se ve da še nij čas denar ali za denar, ki ga vtaknete v uniforme in druge reči, ki so potrebne, da vaša neumnost maršira, je škoda; dajte ga rajši za gasilno stražo, dajte ga za bolnico, dajte ga za uboge, ali zapijte ga, ali ne trosite ga za take otročarije! Vi ste navadno mestjani, tržani ki n. pr. po Kranjskem in posebno po Dolenjskem to otročjo igro igrate; ali nimate si s čem družim si dolg čas preganjati, koncem vseh koncev je to jedini argument, ki bi se dal od vas sprejeti! Ah jemine, pogledjte, ve dolenjske meščanske garde, po vsem ljubem svetu; idite okoli in vidile boste, da se za ta denar, ki ga vaše vežbanje stane, da dobiti

vse drugačno veselje, veselje, ki možjane intenzivira, ki je dostojno za vas, ki ste zastopniki inteligence. — Vi pravite, da je to vežbanje za to, da se ohrani spomin na nekdanje čase, v kojih so bili naši očaki kot gardisti slavni branitelji domovine. Nimate tega resno vzeti; kdo vas gledajočih se pri vajnem pogledu turških bojov spominja! In če? Bodate možje! Kar so naši očetje pogumnega storili v minolej dobi, to je zapisala zlatimi črkami zgodovina; v njo pogledjte in tam si ponos kujte in bodite vi, kakor so oni bili z mečem korenjaki zoper domovinskega sovražnika — Turka, korenjaki z uma svitlimi meči zoper vaš, od vaših pogumnih očetov podedovani domači jezik in z njim vaš celi značaj ruši. Ah da, dosta one lastnosti je v vas, ki se da kakor otrok z dobro besedo, z laskanjem in dobrikanjem uzdati, da ste pokorni in ponižni strežaji, kacega dosluženega vojaka, ki v preganjanje, dolzega časa in da si nasiti svoje prejšnje veselje, ko je uže kakor bog komandiral s kompanijo ter ugajal svojej ošabnosti, vidivši, da se vse pred njim trese, vas zdaj komandira, se ve da na strašansko veselje meščanskega ponosa, — ki si drugod in povsod drugod ne da stopiti na glavo tako z lehka. To se pravi biti ponosen in neodvisen meščanski stan! Pojte, pojte se solit s takim ponosom.

Je prav žalostno, ali resnično, da te garde slovenskih meščanov kak star penzioniran ali drugače odpravljen bivši nekdanji častnik kot stotnik komandira. Ta človek je navadno pokorni sluga kakovega družega, — ki mu daje plane, po kojih se naj otročji meščan vodi in vodi v večjo oropanje Slovenstva. In v taci okolišnih se čudimo, da bistra, umna Kranjska nema ponosnega meščanstva! Kakor vidite, komandira kako ubogo penzionišče celo meščanstvo: „nieder“ na trebuhe. — Tako, zdaj ne smem dalje, zdaj sem zagledal grdobu v našem organizmu, ne smem vpiti: „ogenj, hiša gori.“ sapa se mi zapre, kakor še pred kratkim. S—c.

Jugoslovansko bojišče.

„Pol. Corr.“ zna iz Belgrada poročati, da je Turčija postavila nad 100.000 mož okolo Srbije in da srbska narodna vojska ne bi mogla teh turških vojakov odbiti. Milan sam najbolj za mir dela. Poslednje verujemo prvega ne. Pa da si mlad narod, kakor je

zašel v kosti. On se je spomnil vsega zla, kar ga je storil ljudem nedolžnim, spomnil se, kako je ugnetaval siromašni narod raznim nasilstvom, in požar moskovski je smatral za veliko, ali pravično kazen, poslano nanj gnevom božjim. Kar se je prijavil k njemu neki svečenik, po imenu Silvester, ter mu začel govoriti z besedami svetega pisma, strogo zaklinjaje njega imenom božjim. Kakor se grozi oče svojej deci, da bi jo odvrnil od zlih zabav, tako se je grozil Silvester Ivanu Vasiljeviču, da bi ublažil njegovo kruto нрав. Ivan Vasiljevič je poslušal osorne besede s trepetom in z bojaznijo. Srce njegovo uže pripravljeno na dobro, se je zmehčalo, oholi razum se je pomiril, in v mislih svojih je car krepko odločil, da bode vladal za naprej svojo državo pravično in milostivo.

Od tega časa je postal Silvester prvi svetovalec carjev. On je bil človek trd, osoren, hladnega razuma; vsak obred in običaj je izpolnoval strogo, red je obdrževal v vsem

še celo pri neznatnem delu. Silvester je dobro razumel, da bode tem večja njegova sila pri carju, čim več bode imel prijateljev, zato se je trudil biti vsem dober in prijazen ter ne prouzročiti nemira niti hudobna zalezovanja. Razun njega čislal je car posebno še tudi svojega spalnika Adaševa. Adašev je bil roda nezatnega, нрав je imel mehko, laskavo; v poslovih je bil več, okreten in prevrtljiv, proti ljudem vsacega stana in zvanja milostliv in dobrohten.

Vzeši sebi takih svetovancev, moral je Ivan Vasiljevič, hočeš nečeš, pustiti bojarje na miru ter ne izliti svojega gnjeva za stare njihove grehe. In da bi se opravičal pred narodom radi poprejšnjih krivic, odločil se je sklicati „zemskij sobor“ t. j. izbrane ljudij iz vseh mest ruske zemlje. Ko so se sešli poslanci v Moskvi, podal se je car na nedeljo s križem na Lobnoje mesto (morišče), slišal zahvalno molitev in potem spregovoril nekaj besedij na metropolita. Car je prosil vladiko,

da naj mu bode pomočnikom spomnil ga na svoja otročja leta, na brezčine in nasilja bojarjev ter odbil od sebe vsako odgovornost za toliko prolih solz in nedolžne krvi kristijanske. Potem se je car naklonil na vse strani in počel govoriti izbornikom. On jim je rekel, da se zdaj ne dajo popraviti vse uvrde, pokončanja in davki, ki so nastali za njegove nezmožne mladosti, od nekrivic bojarjev in vlastelov, od brezsodstva, odrtnije in koristoljubja. On je prosil narod, da oprostí jeden družemu v prepirih in težavah razun v kakšnih večjih zadevah; v takih novih zadevah pa hoče biti car sam sodnik in bramba. Z radostjo in veseljem so poslušali izborniki javno izpoved carja in z zahvalno molitvijo k gospodu so se vrnili domov oglaševat zemljakom dobre vesti.

Car Ivan nij spregovoril na zemaljskem zboru praznih besedij: nego on je v samem činu pokazal, da hoče skupaj s Silvestrom in Adaševom red uvesti v svojej državi. Sil-

srbski daje vso bodočnost od malega nezrelega fanta kratiti, tega nerazumemo.

Iz Dubrovnika se 4. t. m. brzojavlja: Posebni dopisnik „Independance Belge“ javlja, da so v poslednjih bitkah v Dugi Turci streljali z eksplozivnimi krogli in da je to razlog velike izgube vstajev. Kakor se tudi iz Zadra poroča, prinesli so take, pri vseh človeških in le pol omikanih vojskah prepovedane krogle, v Zader kot dokaz. Turki se če dalje bolj nemogoči delajo. In vendar te človeške zveri hvali nemškutar in ustavovni Nemec.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. maja.

Delegacije so sklicane na 15. dan tega meseca v Budopešto.

Češki listi se hudojejo z vsem opravičenjem na neki članek magjarskega časnika „Független Polgar“, ki surovo in cigansko-magjarsko Čehom zabavlja, da so narod tatov in beračev, Polacky glavni lopov, češki lev roparska zver, Hrvatje bastardi, ki zaslužijo z metlo pognani biti itd. In Magjari se sami štejejo h „kulturnim“ narodom.

O nagodbi z **Ogersko** pišejo vsi časniki. Ogerski se delajo kakor da bi bili nezadovoljni, ker niso vsega tega dosegli kar so zahtevali od Avstrije. „Nemzeti Hirlep“ na primer pravi: Mi smo tepeni, pa samo v jednej bitvi. Glasilo radikalcev „Egyertertes“ pak je kar divje, ko piše: „Kde je peró, ki bi izrazilo jezo nad onimi, ki so našo osodo in bodočnost prodali.“ Ta list Tiszi vpije na uho, da je politično umrl in 3. maja mu je mrtvaški zvon pel ter pokopana je njegova državniška veljava. — Nepotrebna je magjarska jeza, ker dobili so več nego jim gre po pravici. — Sicer se bode dalo pa o vsej nagodbi več govoriti, kadar bode obem zbornicam predložena torej popolnoma znana. Ogerska vlada jo misli baje uže ta mesec svojemu parlamentu razložiti. Cislejtanska vlada pa menda še le jesen. — Hrvatski „Obzor“ piše o tem: V Beču in v Pešti so bili uže naprej pripravljeni za vsako ceno obdržati dualizem in gospodstvo Nemcev in Magjarov, za to so poravnali se, da obdržijo sistemo, in nagodba ne more nikogar iznenaditi.

Vnanje države.

Velike važnosti za **jugoslovansko** vprašanje bode utegnil biti shod treh kanclerjev-ministrov v Berlinu. Bismarkova „Nord. Allg. Ztg.“ priobčuje članek, kateri nekoliko naprej pové, o čem se bode govorilo, kaj Rus hoče, ki je najbrž to konferenco sprožil. V

tem članku se Turčiji očita, da v 4 mesecih nij mogla čisto nič svojih „reform“ v življenje spraviti in nij nobene garancije dala za nje. Bismarkov list, ki mora tu Rusiji udvornost delati, terja daljšo akcijo vevlasti se svetom, naj ob pravem času vmes posežejo. — Ta članek je hudo zadela dušo glavnega glasila naših nemških ustavovercev in nemškutarjev, „Neue Freie Presse“, katera se zopet 4. maja gorko poteguje za Turke, češ, da jim nij bilo mogoče tako brž reforme izvesti, kaj takega od njih terjati „man kann sich nichts frivoleres denken“ pravi. Britke solze joka avstro-nemška „N. Fr. Pr.“ o Turčiji, da je „von Russland unterwühlt, von Deutschland preisgegeben, und so ist auch von westen keine Hilfe zu erwarten“, kajti Francoska se za vnanje razmere ne peča, na Angleškem je s Palmerstonom zadnji prijatelj Turčije umrl, v Italiji celo Garibaldovci hite vstašem na pomoč, in uže v Avstriji neče vse stare nemške vere obdržati da Turčija mora biti. Tako toži „N. Fr. Pr.“ — A Andrassyjev organ „Pester Lloyd“ pravi, da ima potovanje Andrassyjevo v Berlin daleč sezajoč pomen. Ono je dokaz še obstoječe zveze treh cesarjev. Pa to je fraza. Drugi mislijo, da bode tu Rusija Avstriji svetovala Bosno zasesti, sama pa bode drugod delala.

Ruski listi poročajo, da je v turškej Gruziji tudi vstanek zoper Turke. Pa je uže tudi tukaj Rus zraven podpihaval, zjavka „N. Fr. Pr.“

Bavarska zbornica je predlog odsekov naj se zavržejo volitve Monakovske sprejela. Ta energičen sklep je za poostrene razmere kakoršne so na bavarskem jako važen.

Na **danskem** so volitve izpale proti vladi. 74 krajev je volilo za opozicijo, in le 27 za ministerstvo. Vlada je namreč zahtevala ogromno svoto od parlamenta za utrjenjo in obrambene priprave nasproti kacemu vnanjemu sovražniku, posebno Nemčiji nasproti, katere požrešnosti se ima tudi Danija bati. Opozicija je bila iz denarnih ozirrov zoper to in je zmogla. Veselé se nemški listi in to je znamenje.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče). Ker so bile zaradi vojaške godbe zapreke, da se nij mogla gospice Namretové benefica dné 3. t. m. vršiti, opozorujemo prijatelje slovenske muze, da bode dnés predstava na korist g. Namretové.

— (Mariborska čitalnica) napravi jutri v nedeljo 7. t. m. izlet v Fram. Članovi, ki se mislijo tega izleta udeležiti, zbirajo se ob dveh po polu dne na kolodvoru, ter se peljejo z mešanim vlakom v Rače, od koder krenejo peš v Fram na vrt g. Gerta.

da nemajo carski namestniki pravice soditi nobenega brez teh starostij in poročevalcev. Posle tega je sklical car zbor iz ljudij raznih duhovnih stanov ter jim zapovedal, da uravnajo cerkvene zadeve in uvedejo strogi red samostanskega života. Vse, kar je zaključil in odredil ta zbor, bilo je objavljeno pod imenom „Stoglava“, ker je obstajalo iz sto raznih oddelkov ali poglavij. In ker je bil sam jako razumen in po tadanjem času dosti najden, hotel je Ivan Vasiljevič poiskati tudi drugozemne nauke. Zavoljo tega se je odvažil poklicati izza morja lekarjev, tolmačev, rudokopov, klesarjev in družih ljudij, večjih v naucih, umetnostih in obrtnosti. Ta poskus se nij posrečil. Livonski Nemci so stvar pomešali; ali brez sledu vendar nij namera propala: od tega časa so namreč tuji češče nego poprej dohajali v Rusijo.

V takih razumnih činih je preteklo 13 let posle velicega požara moskovskega.

Za vrnitev v Maribor bodo se najeli vozovi in ne bode presegala vožnina za posameznike cene, ki je navadna za vožnino po železnici. K tej veselici so tudi rodoljubi iz okolice uljudno povabljeni.

— (Pijanska smrt). Pirš Ignacij 30 let star iz Moravč mitničar na dunajski cesti napil se je včraj žganja in jobležal za Kolizejem — Zanikernost nekaterih delavcev, kateri so reveža uže od 11. ure videli tam ležati kriva je, da je prišla zdravniška pomoč prepozno. — Še le opoldne, ko mu je žena njegova prinesla kosilo; našla ga je ob cesti ležečega. — Ob 1. uri so ga donesli v bolnico, kjer je četrto ure poten umrl zaradi preobilo zaužitega alkohola.

— (Visok tat.) Piše se nam: V Trstu je bil te dni obsojen od vojnega sodišča knez Jablanowski na osem mesecev ječe, izgubo plemstva in na vsa poostrenja brigadnega zapora. Bil je korporal v našem domačem polku Kuhnovem in je nekemu tovarišu ukradl deset forintov. Fant je bil lani izpoden iz kadetske šole v Gradci. Vidi se iz tega, da tudi „svitli“ gospodiči lahko — kaj postanejo. In da plava kri nij za atom boljša od plebejske.

— (Iz mariborske okolice) se poroča „G.“ o sledečem hudodelstvu. Na langentalskeje stezi fare Spod. sv. Kungote stoji hramič, kder je navadno krčma. 24. aprila je bila točarica celo sama doma, ko okolo pol dneva nek človek pride; pravijo, da je bil nekda mesarsk hlapec, tudi vè opeke delati, in je uže tudi cote pobiral. Ta jo po dveh po polu dne napade, ter jo najprej s polnim glazem po glavi udari, potem jo začne z močnim, ozkim in na obe strani ostrim nožem zbadati. Deklica dobi 27 zabadcev, jednega ravno proti srcu, pa je bil nož prekratek, ker je bila precej debelo oblečena. Potem jo je pod „štege“ vrgel, in tam davil, s prtom jej je usta zapahal, in pri tej priliki ga je ona tako ogriznila, da mu je skoro prst odgriznila. — Skoro bi bil srečno svojo krvavo delo opravil, da nebi nek domači človek pribežal, ki je njo na pomoč klicati slišal. Na to hudodelnik zbeži, vendar so ga za dve uri našli, in k sodnji v Maribor poslali. Imel je tri nože pri sebi. Deklica še sicer živi, pa je sila slaba, ker jej je dosts krvi steklo, in se še ne vé, bo li ostala ali ne. Zgodilo se je to v Spodnji Kungoti v prejšnjej Kotnikovej, sedaj Šabedrovi krčmi. Natararica je sestra gospodinje: Julijana Neuwirth, doma iz Ložen v fari sv. Marjete. Zločinca je ljudem ovadil 8 letni fantič, ki ga je videl, kako je v svinjskeje hlev zlezil. Hudobnežu je ime Janez Kravanje iz Tolmina pri Trstu.

Poslano.

Književna obznana.

Od djela, koja sam napose na svet izdao, još imam nekolicinu nerazpačanih, podpunih iztisaka, pa to različnih pjesama pod nadpisom: **Lira**. Ovo djelo u dvie knjige uz književnu zabavu za hrvatski i srbski narod pod naslovom:

Časovi pruža niz narodnih i novovjekih umotvorina. Izviše su nagradom pridodani riedki spisi, koje se na vjekopis pok. dra. Ljudevita Gaja odnose.

Naumiv razpačiti ove iztiske, posljednji put pozivam narod, neka nabavi krasoslovna, zabavna i poučna ova djela.

I ovako liepo molim ljubitelje i ljubiteljke naše knjige, navlast one, na koje je moj poziv drugom prigodom bio namijenjen, da mi se rado odzovu.

Ciena za sve tri knjige, oko 50 tiskanih listova velike, iznosi 2 st., te se neka čas prije šalje meni. Poslije će obaljena ciena poskočiti. Na pouzeće opremam obznana djela poimence znatnih podupiraćem naše književnosti, na deset podpunih iztisaka pridajuć pe jedan brezplatno. Uzdam se u

vester in Adašajev sta namreč zbrala okoli njega svoje privržence in prijatelje ter vse tako uredila, da jih je Ivan skoraj v vsem poslušal. Ljudje pa, katere sta postavila okoli carja, so bili razumni, dobri in hrabri, izkušni v vojskinih stvareh in vešči v zemeljskih zadevah. Take ljudi, umne in za vsako delo pripravne nadarivala sta Silvestev in Adašev z imanji in družimi darovi, da bi službo priljubili in za njo nadareni bili ter darmojede, posileže, šalivce odstranjevali in ne pustili pred carja. Za Silvestra in Adaševa je zapovedal car zbrati vse zakone in napisati je po redu, v jedno knjigo, katero je nazval „Sudebnik“. Taka knjiga je bila sestavljena uže za velicega kneza Ivana III., ali v njej nij bilo še zakonov proti odrtji in krivici sodnikov in vojvodov; v sudebniku Ivana IV. pa so za take prestopke odmerjene stroge kazne. V le tem sudbeniku je car tudi ustanovil, da ima v vseh okrožjih narod sam pravico izbirati si staroste in poročevalce pri sodnji in

rodoljubje njihovo, da će primiti ove moje umotvo-
rine narodno-moderne škole.
U Zagrebu 1876.

Velimir Gaj.

Začetek ob 1/8. uri zvečer.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V soboto 6. maja 1876.

Na korist igralko „Dramatičnega društva“,
Pavline Namré-tove.

Prikrat:

Dva gospoda pa jeden sluga.

Vaudeville-burleska v 1 dejanji, po Goldoni-ju
poslovenil Davorin Hostnik. Godbo zložil
Anton Stöckl.

Regisseur predstave Josip Kocelj.

Osobe:

Leopold Prostin, sl. kar — — — g. Schmidt.
Janez, njegov sluga — — — g. Kajzel.
Grdin — — — — — g. Kocelj.
Pavlina, mlada vdova, njegova
bratranka — — — — — gđ. Podkrajškova.
Lizika, njena hišina — — — — — gđ. Namretova.
Natakar — — — — — g. Jekovec.
Scena: Hotel v Toplicah.

Potem:

Čarobne gosli.

Opereta v 1 dejanji, besede C. Traumanove, poslo-
venil J. Cimperman. Godba J. Offenbachova.

Osobe:

Mathieu, star godec — — — g. Trnovec.
Georgeta, mlada kmetica — — — gđ. Namretova.
Antoine, mlad vrtnar — — — g. Odijeva.
Godi se v nokej vasi v Bretagni.

Pri predstavi svira c. kr. vojaška godba 53. polka
pešcev nadvojvode Leopold pod vodstvom kapelnika
gospoda Czanskya.

Kasa se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 1/8. uri zvečer.

Umrli v Ljubljani

od 1. do 4. maja:

Franjo Wlastin, 27 l., v posilnej delavnici, za
jetiko. — Katarina Rogelj, dete delavca, v Elizabetn j
bolnici, vsled vnetja možjan. — Andrej Malenšak,
67 l., v bolnici, za vnetjem možjan. — Florjan
Jarša, 3 l., dete delavca, v bolnici, za vnetjem pljuč.
— Miklavž Kadivec, 68 l., v bolnici za mrzlico. —
Marija Zvoljenk, 1 l., dete posestnika, za vodenico.

Dunajska borza 5. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld.	80 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	50
1860 drž. posojilo	110	—
Akcije narodne banke	869	—
Kreditne akcije	138	10
London	120	10
Napol.	9	56
C. k. cekini	5	70
Srebro	103	—

Za jedno, se specerijskim in železnim blagom
napolneno štacuno (filijalo) na Notranjskem, sprejme
se v kupčiji dobro izurjen

Komis,

z dobrimi izpričevali, ne premlad, zmožen sloven-
skega in nemškega jezika, takoj v službo.

Pisma naj se najdalje do 12. maja dpoši-
ljajo na administracijo „Slov. Naroda“, ker se tudi
pogoji izvedó. (118—3)

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigatérje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične briz-
galnice, mlečne pumpe, sesalne stekle-
nice, vezi za počene

po fabriške ceni.

Jedino le pri (53—8)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajske cesti v Ljubljani.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Tajci.

4. maja:

svropa pl. Dala iz
Insbruka. — Podboj iz
Ljubna.
Pri ston: Kožel iz
Celja. — Praznikar iz Za-
gor a. — Krulc iz Gornjega
grada. — Wimer iz Gradaa.
— Lüber iz Gradaa. —
Hafner iz Gorenjskega. —
Gabriel iz Gorice.
Pri stališ: Lukanec
iz Gradaa. — Lederer iz
Dunaja. — Stern iz Ce-
lovca. — Lorene iz Dunaja.
— Wechs er iz Linca

Marseillski žolč

kot najcenejši, najboljši in najpripravnější pripomoček
za čiščenje in zboljšanje vina
(velja 3 krajcarje za veder ali 5 krajcarjev za hektoliter) dobiva se
vedno z nakazanjem o rabi pri

Fohl & Supan

v Ljubljani, v Gramnik-ovej hiši, na dunajske cesti, v štacuni
poslopja brzojavnega urada. (110—3)

„SLAVIJA“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi.

Poziv k občnemu zboru društvenikov

oddelka III.,

(vzajemno-podedovanskega društva,

kateri se začne dne 15. maja 1876 ob 10. uri pred polu dne v lastnem poslopji
banke „SLAVIJE“ na senotrgu (senovážné námestí) h. š. 978—II.

Program:

1. Letno poročilo za 1875.
2. Volitev treh soudov in treh namestnikov pregledovalnega odbora.
Izkaznice se dobivajo osem dni*) pred občnim zborom v pisarnici gene-
ralnega ravnateljstva (h. š. 978—II. senotrg).

(122)

Opravitni svét

vzajemno-zavarovalne banke „SLAVIJE“ v Pragi.

*) t. j. letos 8. maja.

„SLAVIJA“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi.

Poziv k osmemu rednemu občnemu zboru,

kateri se začne

dne 15. maja 1876 ob 9. uri pred polu dne

v lastnem poslopji banke „SLAVIJE“ na senotrgu (senovážné námestí) h. š. 978—II.

Program:

1. Letno poročilo delovanja banke za 1875.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Določilo honorarov računskim pregledovalcem.
4. Volitve:
 - a) štirih soudov in treh namestnikov opravitnega sveta;
 - b) treh računskih pregledovalcev in dveh namestnikov;
 - c) osmih razsodnikov;
 - d) poverjenikov za generalne zastopništva.

Izpis iz pravil.

§. 31. III. Občnega zbora se udeležiti, glasovati in voliti imajo pravico:

- a) vsi ustanovniki;
- b) vsi družabniki, in sicer oddelka I., II. in III., kateri s, pri „Slaviji“ v
jednem iz tistih oddelkov zavarovali najmenj 1000 gld. a. v. svote ali
takem kapitalu zadevajočih se dohodek in so najmenj jedno celo leto dru-
štveniki banke, v družih oddelkih pa tisti kateri so pri „Slaviji“ v jednom
iz onih družih oddelkov najmenj 10.000 gld. a. v. zavarovali in so najmenj
jedno celo leto banke društveniki.

IV. V občnem zboru ima vsak le po jeden glas; zastopati koga družega je razven
slučaja §. 26. in 28. spl. pr. dovoljeno le na ta način, da se zastopnik, kateri po §. 31. spl.
pr. nema pravice se občnega zbora udeležiti, da bi izkaznico dobil izkazati se mora dotični
s posebnim pooblastilom in lastnoročno podpisanim kako od društvenika tako od zastopnika
na blanketu, katerega je ravnateljstvo v ta namen po njegovej želji zastopniku poslalo in po
rednem pregledanji podpisavši se zastopniku izročilo.

V. Kdor želi udeležiti se občnega zbora, naj se oglasi osem dni*) prej pri ravna-
teljstvu, kjer izkaznico in program občnega zbora dobi. (123)

Opravitni svét

vzajemno-zavarovalne banke „SLAVIJE“ v Pragi.

*) t. j. letos do 8. maja.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.